

områder som udgangspunkt forbliver hos medlemslandene, og at EU's egen kompetence på disse områder er særligt begrænset. Det er områder, hvor EU i praksis ofte anvender den såkaldte åbne koordinations metode, som omfatter brug af forskellige ikke-bindende foranstaltninger såsom indikatorer, udveksling af bedste praksis samt periodisk overvågning og evaluering. Se også kapitel 8 om den økonomiske og monetære politik.

EU's kompetence inden for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik beskrives nærmere i art. I-16. Kompetencen består her i at definere og gennemføre en fælles politik. Denne kompetence omfatter ligesom i dag alle udenrigspolitiske områder og alle spørgsmål vedrørende EU's sikkerhed, herunder gradvis udformning af en fælles forsvarspolitik, der kan føre til et fælles forsvar (stk. 1). Medlemslandenes gældende solidaritetspligt under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik nævnes også i denne sammenhæng (stk. 2).

Også andre bestemmelser i forfatningstraktaten bekræfter, at den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik udgør en særlig kategori, hvor den grundlæggende mellemstatslige karakter bevares. Se nærmere kapitel 6 om EU's optræden udadtil.

Den sidste artikel i forfatningstraktatens afsnit om EU's beføjelser, art. I-18, viderefører den gældende fleksibilitetsbestemmelse i EF-traktatens art. 308.

Fleksibilitetsbestemmelsen

- Rådet har mulighed for med enstemmighed at vedtage passende foranstaltninger, hvis en handling fra EU's side er nødvendig inden for rammerne af de politikker, der er fastlagt i traktatens del III, for at nå et af målene i forfatningen, og forfatningen ikke ellers indeholder fornøden hjemmel hertil.

Der er enkelte præciseringer og ændringer i fleksibilitetsbestemmelsen. Som noget nyt skal Europa-Parlamentet godkende anvendelsen af bestemmelsen. I dag skal Europa-Parlamentet alene høres. Desuden skal Kommissionen inden for rammerne af proceduren for kontrol med overholdelsen af nærhedsprincippet gøre de na-

tionale parlamenter særligt opmærksom på forslag, der bygger på fleksibilitetsbestemmelsen. Se art. I-18, stk. 2. Denne særlige oplysningspligt skal ses i lyset af de nationale parlamenters nye adgang til at håndhæve nærhedsprincippet. Se kapitel 5 om de nationale parlamenters rolle.

Det understreges, at fleksibilitetsbestemmelsen ikke kan anvendes til harmonisering af medlemslandenes love og administrative bestemmelser i de tilfælde, hvor en sådan harmonisering ikke er mulig i henhold til forfatningen. Princippet gælder også i dag, men står ikke udtrykkeligt i EF-traktatens art. 308. Påmindelsen er særlig relevant i forhold til områderne med understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag.

3.3 Unionsborgerskab og demokratiske grundprincipper

I forfatningstraktatens del I uddybes og præciseres desuden borgernes grundlæggende rettigheder, herunder unionsborgerskabet, og de grundlæggende principper for EU's demokratiske liv.

EU's grundlæggende borgerrettigheder behandles i art. I-9 og omtales nærmere i kapitel 3 om EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Unionsborgerskab

De eksisterende bestemmelser om unionsborgerskab samles i forfatningstraktatens art. I-10. Som i den nuværende traktat fremgår det, at unionsborgerskabet er et supplement til det nationale statsborgerskab og ikke træder i stedet for det.

Unionsborgeres rettigheder

- Fri bevægelighed og opholdsret på medlemslandenes område.
- Valgret og valgbarhed til Europa-Parlamentet og ved kommunale valg i det medlemsland, hvor den pågældende har bopæl.
- Beskyttelse i tredjelande hos ethvert medlemslands diplomatiske og konsulære myndigheder på samme vilkår som statsborgere fra dette medlemsland.